

Čtrnáctideník • 19. srpna 2003

17

29 Kč
(45 SK)

RECEPTY

PRÍMA NÁPADŮ

na návštěvě

Velké pečení
s Jiřinou
Bohdalovou

naše zahrada

Slunce
i v noci

Omítka
je vaše vizitka

34

9 771213 741004

5 super
TIPI
z redakční
pošty

mňam

Zmrzlinu
nebo sorbet?

útulný domov

Seno
jako dekorace

naše zahrada

Muškáty
řízkujte v srpnu!

krok za krokem

Prima stolek ze starého šicího stroje

Ani v případě, že zavíte starý stroj desky a nečistot, nebude jeho vzhled příliš vábný. Tady pomůže celková rekonstrukce. Pokuste se ale zavit litinovou podstavu i zbytečné pohonné „jednotky“

Zrezivělá litina představuje poměrně velký problém, protože povrch tohoto materiálu není dokonale hladký a s ocelovým kartáčem při renovaci zpravidla nepochodíte. Je navíc křehká, takže jakákoli manipulace s kovovými díly by měla být opatrná – v případě úrazu se dá samozřejmě svařit, ale vyžaduje to již speciální technologii. Takový šicí stroj je pak nutně zavit vrchní desky i s případnými zásuvkami, protože dřevo bývá často poškozené.

Pohodlný stolek ze starého šicího stroje po babičce jistě nepředstavuje žádný převratný objev. Na scéně se objevily už před několika lety a vzbudily tenkrát nebývalou pozornost. Víte ale, jak zrenovovat již značně rezivělou litinovou konstrukci, která stála dlouhá léta ve vlhkém sklepě nebo na půdě?

Připravili: Zuzana Velková a Jiří Savinec, **foto:** Jiří Savinec

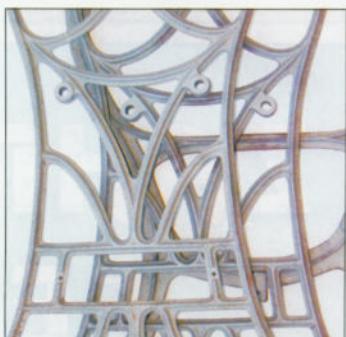
V další fázi se vyplatí kovovou kostru rozebrat na jednotlivé díly a odstranit z ní vše přebytečné. Nezapomeňte si při tom odložit stranou všechny šrouby a matky; část jich budete znova potřebovat. Šlapací ústrojí i s kolem můžete samozřejmě zachovat, ale stolek bez této části je na pohled elegantnejší – působí odlehčeným dojmem. Někdy se vyplatí odstranit pomocí úhlové brusky a řezného kotouče na ocel i jedno či dvě zebra ze středové spojovací části (místo řezu nezapomeňte začistit brusným kotoučem!). Tato již trochu náročnejší úprava ovšem odvísi od typu šicího stroje; výrobci je zejména na počátku 20. století chráili na trhu v ohromném množství variant, velikostí i tvarů. Škoda jen, že spousta této stařičkých sin-grovek a bobin již skončila ve sbírkách starého železa.

Místo pracného odrezování s kartáčem je možné jednotlivé díly zba-věné všechny zbytečnosti svéřit firmě, která se zabývá pískováním. Tady vám za poplatek s pomocí píska-váčky všechny díly dokonale očistí (například pražská firma FaF – Fej-tek Josef, viz adresář na str. 48, si účtuje cca 600 Kč). Takto ošetřenou litinovou kostru můžete poté opatřit základním nátěrem. Osvědčila se reaktivní aluminium-zinková barva ve spreji, nejlépe ve dvou vrstvách. Po jejím důkladném vytvrzení (na sluníčku již po několika hodinách) můžete přistoupit k nátěru černým nitrocelulózovým emailem (nejlépe matným), do kterého ještě před zavadnutím napřášíte s pomocí čistého štětce mletý grafit (raději pracujte na kusu starého papíru, abyste přišli jen o minimum tohoto dnes již vzácného prášku). Zhruba po hodině (barva musí být zcela zaschlá) můžete takto ošetřenou kostru

vyleštít měkkým kartáčem. Docílíte nádherné, kovově stříbrné patiny, kterou vám žádný jiný nátěrový materiál neumožní. Tato povrchová úprava je navíc velice odolná, takže stolek lze postavit bez obav celoročně třeba i na nekrytou venkovní terasu. Aby patina ochránila opravdu celou kostru, vyplatí se stroj-stolek sestavit hned po úpravě základní barvou. Černý email potom pro-

1 Kostru rozeberte na díly, v podstatě zbudou jen tři. Spojovací materiál dejte stranou a důkladně ho vycistěte. Některé šrouby a matky budete potřebovat

2 Odrezit litinovou kostru ocelovým kartáčem do této podoby by byl nadlidský výkon. Raději svěřte tuto práci firmě, která se zabývá pískováním. Vyplatí se to

4 Na druhý den natřete díly matným černým nitrocelulózovým emailem. Podstavu se ale vyplatí ještě předtím sestavit. Barva pak zakryje i všechny spoje

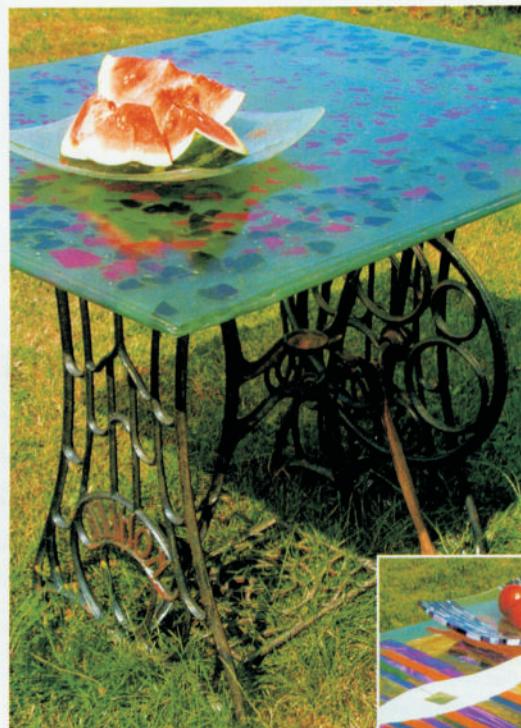
5 Zhruba 10 minut po natření emailem naneste suchým štětcem do lepkavé barvy mletý grafit. Kostru musíte natírat postupně, aby barva zbytečně nezasychala

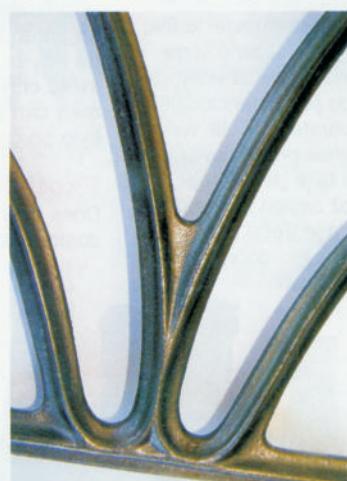
3 Na očistěný povrch můžete nanést reaktivní aluminium-zinkovou barvu ve spreji. Nezapomeňte díly podložit papírem. Na slunci se barva rychle vytvrdí

6 Asi za hodinu (email musí být zaschlý a nesmí lepit) lze povrch vyleštít měkkým kartáčem. Pokud se někde nedostalo barvy, můžete provést případné opravy

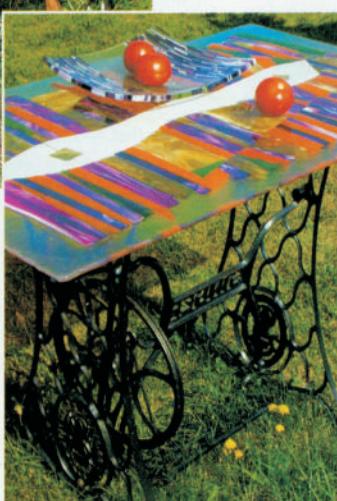

nikne do všech spojů (šrouby a matky) a dokonale je uzavře. Nezapomeňte ale tyto prvky předem důkladně odmastiť například v malém množství acetonu nebo trichloru! Poté už zbývá opatřit litinovou podstavu vhodnou stolní desku. V jednodušším případě lze použít masivní dřevo, mnohem efektnější však bude tabule z barevného spékáního skla (dodává firma TGK, viz adresář na str. 48). Jejich cena se pohybuje podle velikosti a druhu použitého skla od 3000 Kč výše. Skleněnou desku můžete na litinovou kostru volně položit, ale nezapomeňte ji na čtyřech místech položit silikonovými terčíky, jež jsou opatřené samolepicí vrstvou (k dostání jsou ve všech velkých marketech pro kutily).

Výsledkem popsaného postupu je tmavá patina s výrazným kovovým leskem, kterou používají restaurátoři při výrobcích replik. Tato úprava je navíc odolná vůči vlivu počasí

Dokonalého vzhledu výsledného stolku docílíte s vrchní deskou z barevného spékáního skla. Přímo na míru vám ji vyrobí například firma TGK. Stolek pak může stát celoročně i na nezakryté venkovní terase. Použit ovšem samozřejmě můžete i plochu z masivního dřeva. Takovou desku ale musíte opatřit ještě vrstvou vhodného laku

4 prima tipy

■ Veškeré úpravy kovové konstrukce provádějte zásadně venku a za slunečného počasí. Ideální je, když sluníčko čerstvě nanesenou a zaschlou barvu rádně „vypálí“.

■ S aluminium-zinkovou barvou ve spreji zacházejte výhradně podle pokynů od výrobce. Na jeden šicí stroj přitom spotrebujete dvě balení (jeden sprej stojí cca 270 Kč).

■ K dalšímu nátěru konstrukce použijte výhradně černý matný nitrocelulozový email, který zůstává po nějakou dobu lepkavý. Moderní nitrokombinační nátěrové hmoty s obsahem dalších látek po nátěru příliš rychle zasychají a nelze do nich práškový grafit zapratit.

■ Sehnat jemně mletý grafit bývá často problém, v minulosti se používal především jako mazivo do ložisek velkých strojů. Běžně k dostání byl v drogeriích ještě před rokem, nicméně možná na něj ještě někde narazíte.

Upečte si magnetky

Snad všechny děti milují barevné magnetky, které se dají tak krásně přichytit na dveřka chladničky. Samozřejmě jim je můžete koupit, ale proč si nevyrobit originální, které nikdo nemá? Navíc se na jejich zhotovení mohou děti s radostí podílet.

Potřebujete budete slané těsto (viz následující návod), šablony, kvašové barvy, štětce, jemnější brusný papír, váleček, ostrý nůž, drobné magnety (třeba ze starých kuchyňských rukavic), epoxidové lepidlo a bezbarvý lak.

Těsto připravíte tak, že ve velké mísce smícháte 3 šálky hladké mouky s 1 šálkem soli, přidáte 1 šálek studené vody a vypracujete na pomoučeném vále do podoby hladkého těsta. Hotové je pak můžete skladovat i několik dnů v chladničce. Připravené těsto rozválejte na plát silný asi 6 mm. Tvary košíčků a hrnečků z něj vykrájejte ostrým nožem podle předem připravených šablon. Aby byly košíčky s třesní plastické, přidejte další slabou vrstvu těsta, kterou položíte na první díl a vytvářejte. Třesinky na špičce udělejte až nakonec. Vše pak sušte v mikrovlnné troubě při nízké teplotě asi 5 minut, potom 5 minut při střední teplotě a ještě 2x 1 minutu opakováně při střední teplotě. Po každém sušení výrobek vyjměte, prohlédněte, zda se na něm netvoří bublinky (pokud ano, uhladte je), nechte chvilku odpočinout a pak znova sušte. Ostré hrany můžete nakonec ohladit brusným papírem. Magnetky pak pomalujte, přestříkněte bezbarvým lakem a nakonec přilepte na zadní stranu magnet.

